

Joves i no sobradament espectadors

Fórmules per atraure el públic adolescent al teatre

Per Anna M. Cabeza

Marta Galán EN RESIDÈNCIA a l'Institut Josep Pla. A mà d'obra: Desaparició simbòlica de 12 treballadors i dels objectes que fabriquen. Acció pública a l'Espai Jove Les Basses (juny 2013)

L'adolescència és un període de qüestionament de tot el que està establert. Si el teatre s'ha viscut com un fet "obligatori" en els anys escolars, pot ser que en entrar a l'adolescència esclati una certa al·lèrgia als patis de butaques. Els experts opinen que no tan sols s'ha d'oferir bona programació sinó que també s'ha aconseguir que els joves se sentin implicats en el procés de creació teatral.

La pregunta no és: per què els adolescents d'entre dotze i divuit anys abandonen l'hàbit d'anar al teatre? Potser la pregunta hauria de ser: què és el que cal fer perquè els adolescents se sentin cridats a experimentar, veure, tocar, olorar, degustar i viure el teatre? El cert és que la deserció cultural adolescent no tan sols es produeix als teatres, també és aplicable als museus, als cinemes, a la lectura, etcètera, perquè, en termes generals, els joves ho poden arribar a relacionar amb l'obligatorietat, amb l'avorriment, amb seguir directrius dels adults. I la rebel·lia els demana trencament. A banda, és clar, dels mil i un estímuls tecnològics (mòbils, tauletes, ordinadors...) que també els *segresten* intensivament en aquesta franja d'edat. Una competència ferotge.

Carles Giner és el responsable del programa En Residència de l'Ajuntament de Barcelona, que s'adreça als estudiants de centres públics de la ciutat, i té molt clar que, a l'hora de parlar de per què els joves no van al teatre, cal un canvi de perspectiva. **Fins fa uns quants anys hi havia unes persones que generaven cultura i unes altres que la consumien, afirma. Però entre creadors i públic hi ha moltes posicions intermèdies que s'han d'explorar. És important empoderar, la idea del subjecte actiu. Per exemple, un alumne que està fent una residència amb La Calòrica i que, de sobte, en el procés de creació, un dia fa una vista al TNC, ja no és un mer espectador potencial, se sent un creador més. Cal trencar la idea de la relació bilateral: uns quants creadors i una gran massa que consumeix.**

El programa En Residència està desenvolupant la seva vuitena edició. Creadors d'arts escèniques i estudiants d'ESO (nois i noies de

Ioscorderos EN RESIDÈNCIA a l'Institut Milà i Fontanals. Adolescència programada. Presentació pública a la Sala Pina Bausch, Mercat de les Flors (maig 2014)

dotze a setze anys) duen a terme, al llarg de tot el curs, un procés de creació d'un espectacle. Es fa en horari lectiu (és una assignatura optativa), s'avalua i compta amb la col·laboració de professors del centre. **Volíem que alumnes i professors visquessin tot el procés que hi ha al darrere de la creació. El balanç és molt positiu, assegura. Tot i que arriba el moment en què els adolescents volen estar com més lluny millor dels adults, si construïm espais que se sentin com a propis (a partir de residències de creació o del que sigui), potser és més fàcil que no s'acabi de produir una ruptura.**

Els instituts de Barcelona tenen un altre programa de suport a les arts escèniques. El Departament de Programes Educatius de Ciutat de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB) duu a terme, des de fa quinze anys, la Mostra de Teatre i el programa Tot Dansa. **L'objectiu és incorporar el llenguatge artístic com a mitjà d'expressió d'altres tipus d'intel·ligències**, explica Montserrat Potrony, cap del Departament. **Pretenem, per una banda, fer aflorar què és el que està passant a la ciutat pel que fa al teatre extraescolar, donant l'oportunitat**

que el treball que es fa dins de l'aula s'acabi convertint en una aposta ferma. El projecte Tot Dansa, coliderat per l'Institut del Teatre i el Mercat de les Flors, conté formació per al professorat dels instituts públics de Barcelona. Aquest ho transmet a l'alumnat que, conjuntament amb la direcció coreogràfica i els formadors, crea un muntatge col·lectiu

Tot i que els adolescents volen estar lluny dels adults, si construïm espais que sentin com a propis potser no hi haurà ruptura

amb els diferents centres que s'estrena al Mercat de les Flors.

En la passada edició s'hi van inscriure 307 alumnes i 19 instituts i, un cop feta la selecció, van fer la mostra al Teatre Lliure 14 instituts i un total de 190 alumnes. Entre les propostes escèniques hi ha la posada en escena de textos ja fets i també d'obres de nova creació desenvolupades per l'alumnat. Potrony opina que tant la Mostra de Teatre com Tot Dansa ajuden a fer que l'alumnat de secundària senti proper el món de les arts escèniques. **Quan fem la**

mostra, hi ha nois i noies que ens expliquen que mai no han estat al teatre. Evidentment, el fet de pujar a aquest escenari del Lliure per representar la seva obra els apropa a aquest univers, ja no el senten tan llunyà i potser un dia s'animen a anar-hi a veure un espectacle.

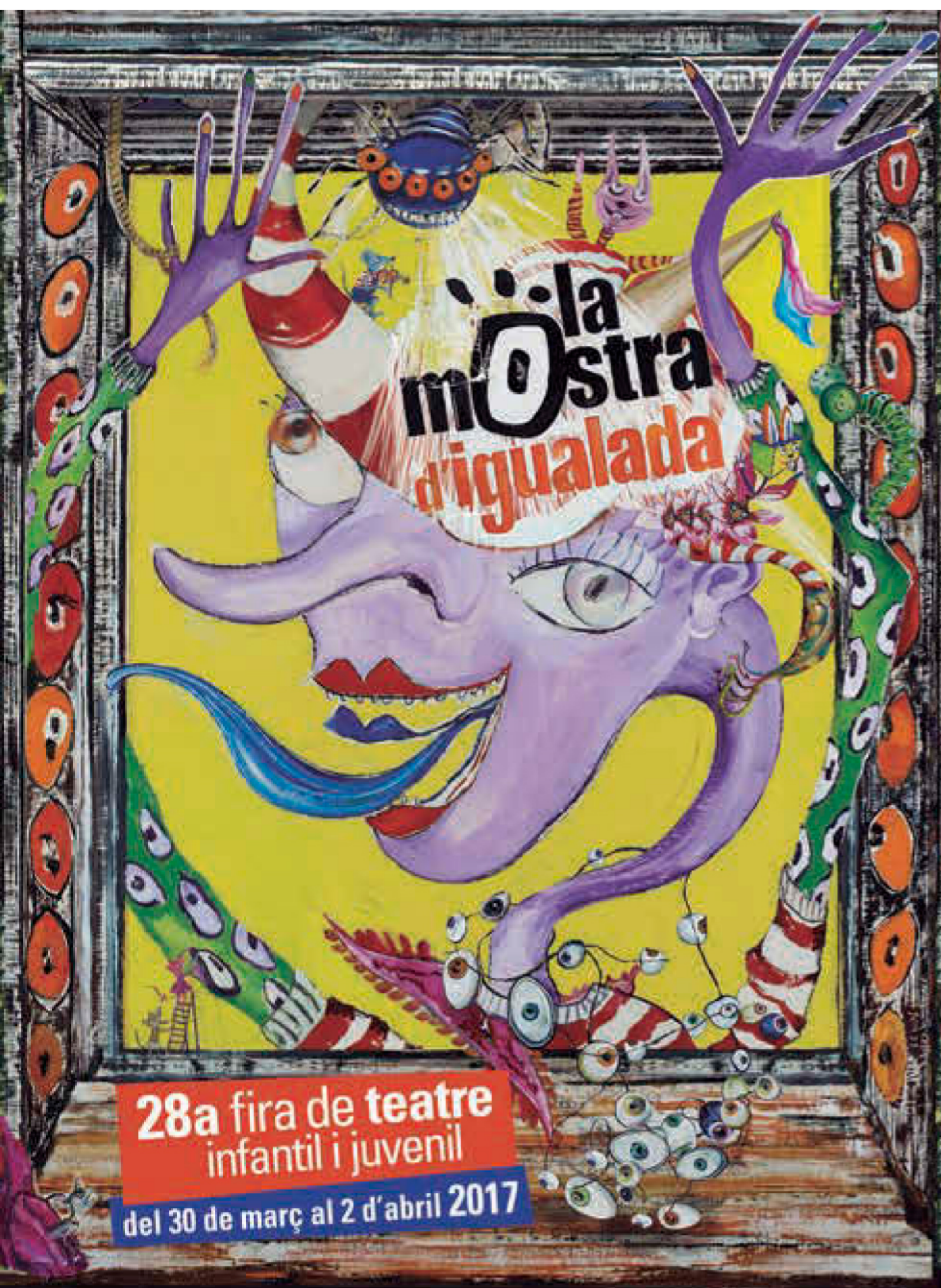
La importància de la formació

Un aspecte important a l'hora d'analitzar les activitats de promoció de les arts escèniques entre els joves és com es desenvolupa la formació dels formadors que els han de guiar per la palestra. El programa CaixaEscena, de l'Obra Social "La Caixa", funciona des de 2006, fruit de l'experiència de vint-i-cinc anys de tallers de teatre als centres culturals de Granollers, Lleida i Vic. Dóna suport als professors de secundària que es plantegen el teatre com a pràctica per al desenvolupament cultural, social i pedagògic dels joves, i és d'abast estatal.

CaixaEscena ofereix acompanyament als professors que volen dur a terme un taller de teatre: materials (en formats àudio, vídeo o documents escrits); imparteix tècniques de veu, cos i moviment; un Pas a Pas fins a la representació final, etc. Es disposa també d'un expert assessor individual. A banda, s'ofereix formació (en línia o presencial). I, el més remarcable, els Encontres CaixaEscena per a

Un aspecte important a l'hora d'analitzar les activitats de promoció de les arts escèniques entre els joves és la formació dels formadors

joves, organitzats els caps de setmana de febrer i març, a diferents ciutats, entre moltes altres activitats. Àngela Segura, responsable d'aquest programa, creu que les pràctiques escèniques de consum i creació dins l'horari curricular o com a activitat extraescolar són

ACREDITACIÓ AMB 50% DE DESCOMPTE PER ALS SOCIS DE L'AADPC

Més info i inscripcions a www.lamostraigualada.cat/professionals

ACTIVITATS PROFESSIONALS

#mostraPRO

Dijous 30 de març

JORNADA DE PROFESSIONALS

- 9:15h #1000likes Nus Teatre (teatre+debat) L'Escorxador (sala gran)
- 10:30h-11h Benvinguda i cafè Adoberia Bella
- 11h-12:30h Eines per programar teatre jove Adoberia Bella
- 12:45h-14:15h Mercat de projectes d'espectacles Museu Pell (auditori)
- 14h-16h Dinar La Llotja (*gratuït per als assistents a les Eines i el Mercat)
- 15:30h-20h Espectacles:
 - 15:30h/18h La Caja Cia. Nacho Diago (màgia) Museu Pell (pati)
 - 15:30h/19h El Ràpid Cia. B (titelles) Aurora
 - 15:30h/19h Cospress Kimani (dansa) L'Escorxador (sala gran)
- *19h Inauguració La Llotja
- 21h Espectacle inaugural: El Buit Cia. Estampades/Impàs (circ/dansa) Ateneu

Divendres 31 de març

- 10h-11:30h Taula rodona: De què els parlem? Com afrontar temàtiques poc tractades al teatre familiar Museu Pell (auditori)
- 12h-13:30h Reunions ràpides La Llotja

Dissabte 1 d'abril

- 12h-13:30h Reunions ràpides La Llotja

I cada nit

- Club dels Professionals al Kiosk del Rec
- Espai nocturn de trobada amb descomptes exclusius presentant l'acreditació. Actuacions divendres i dissabte a les 24h

*Per accedir als espectacles és imprescindible disposar d'entrada. Sol·licituds en acreditar-se

oportunitats excepcionals per crear interès per les arts escèniques, si es fan adequadament. **Anar al teatre s'ha de transformar en una experiència personal, cal abandonar la imposició escolar. Per això, és necessària una implicació activa per part del professor que acompanya els alumnes a veure teatre. Amb el programa el volem ajudar a preparar-ho, el volem ajudar a acostar els alumnes al teatre professional de qualitat.**

L'actor Isaac Alcayde, que té una llarga trajectòria com a pedagog teatral d'adolescents a l'Escola Virolai, creu que és molt important que les arts escèniques arribin a les aules, **perquè es treballen els conflictes i l'autoconcepte del mateix alumne, això els ajuda a vèncer la vergonya. Cal aprendre a provar coses noves i cal aprendre a fracassar. A secundària parteixo del treball amb el monòleg, que permet escoltar i descobrir qui ets, i a partir d'aquí aprendre a escoltar l'altre profundament per generar relacions per a l'escena.** Quan es tracta de triar l'espectacle,

Alcayde opina que, de vegades, **se'ls duu a veure coses que no són adients. Potser més que anar al teatre perquè toca, per a mi és important que se sentin espectadors actius, que explorin abans el que aniran a veure i que després en puguin parlar amb els artistes.**

I des dels escenaris?

La Mostra de Teatre d'Igualada-Fira de Teatre Infantil i Juvenil arriba enguany a la 28a edició. És la fira de referència de les arts escèniques per a tots els públics de Catalunya i

És important que els adolescents opinin sobre la programació, que el públic que els envolta sigui gent de la seva edat

aplega al voltant de 36.000 espectadors i 700 professionals. Des de fa dues edicions que en Pep Farrés i el seu equip s'han proposat donar més protagonisme al teatre juvenil perquè la seva presència havia anat minvant en les dar-

Un festival pensat per al públic adolescent

A la tardor de 2017 tindrà lloc a Barcelona la primera edició de RBLS Festival de Teatre Jove, adreçat a un públic que va dels tretze als divuit anys. La iniciativa parteix de Carme Tierz, directora artística, i d'Anna Molins, coordinadora. El principal objectiu és encomanar la passió i l'amor per aquest art als joves, descobrir-los espais, textos i posades en escena que connectin amb els seus interessos i inquietuds. I tot això situant la qualitat com a requisit indefugible.

Les propostes teatrals es fan per franges: 13-14, 15-16 i 17-18, perquè en aquestes edats hi ha diferències pel que fa a la maduresa que cal tenir en compte. La proposta, única i pionera, és una aposta decidida per un públic que escapa a la segmentació clàssica de públics: ni és familiar ni és adult. El festival compta amb la col·laboració d'institucions públiques, de mestres i educadors i de l'Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya (AADPC), entre altres entitats.

A banda de les funcions teatrals, es faran activitats paral·leles pensades perquè els joves descobreixin, experimentin i tinguin vivències positives al voltant del teatre. Hi haurà també un espai professional perquè els programadors puguin conèixer de primera mà les propostes vigents per al públic adolescent.

Xavier Bobés EN RESIDÈNCIA a l'Institut Poeta Maragall. No. Procés de creació; sessió a Can Gassol-Centre d'Arts Escèniques de Mataró (maig 2014)

teres edicions. **Intentem programar espectacles que estiguin especialment pensats per a la franja d'edat d'entre dotze i divuit anys. Les propostes són molt variades. Espectacles de circ amb un llenguatge més directe i canyero, o bé d'altres que tenen una temàtica que els interessa o amb què se senten identificats**, explica.

Què es pot fer per donar resposta a la segona pregunta que obre aquest reportatge? No hi ha una asseveració indiscutible, però

Farrés aporta pistes: **És important que els adolescents opinin sobre la programació, que el públic que els envolta sigui gent de la seva edat. Aquest any estem fent una feina amb un grup de joves d'Igualada i convertim la Mostra Jove en un espai autogestionat. Al pati de l'Escorxador hi haurà un munt d'activitats autogestionades per joves (tallers, improshows, trobades, xerrades...). Pensem que això pot ajudar que entrin dins el teatre i vegin els espectacles que s'hi fan.** ■

El 'miracle' alemany

Alemanya fa una aposta tan decidida pel públic adolescent que cada sala té un grup de teatre juvenil. A més, les polítiques culturals tenen en compte les noves generacions i no tan sols com a públic, també com a creadors. La seva filosofia es resumeix en: "Si fas teatre, si t'impliques com a creador, hi vas més com a espectador". El Volksbühne, un dels teatres de Berlín que més aposta per l'experimentació, té en els joves el seu públic més fidel. Allà hi ha crescut el grup P14, que ofereix a persones de més de catorze anys la possibilitat de dedicar-se a la creació teatral.

Justament, la P14 és una de les companyies que han passat per la Sala Beckett dins el seu projecte Els Malnascuts, un laboratori de teatre per a joves de 16 a 30 anys que vulguin experimentar en qualsevol àmbit de les arts escèniques. Un suport a la creació jove que enguany arriba ja a la sisena edició.